

s.remissvar@regeringskansliet.se
i.registrator@regeringskansliet.se (Kopia)

Sjöfartsverkets remissvar avseende remiss av Slutbetänkande (SOU 2022:6) Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga

Sjöfartsverket har tagit del av rubricerat ärende för yttrande och tillstyrker de föreslagna ändringarna med förtydligande enligt nedan. Sjöfartsverket ser det som särskilt angeläget att de förslag i slutbetänkandet som berör sjö- och flygräddning genomförs mot bakgrund av identifierade svagheter och oklarheter. Detta utvecklas vidare nedan.

Sjöfartsverket är ansvarig myndighet för statlig sjö- och flygräddningstjänst och har som projektägare, i nära samarbete med bl.a. Socialstyrelsen, Polismyndigheten och sjukvårdsregioner, drivit det myndighetsgemensamma projektet SamSAR som avslutades med rapporten *”Aktörsgemensamma insatser i oländig miljö med förmodat eller bekräftat sjukvårdsbehov i samband med sjö-, flyg- och fjällräddning”*¹. Rapporten ger läsaren inblick i de utmaningar kring bl.a. samverkan, ledning och ansvar som framträder särskilt tydligt vid aktörsgemensamma insatser i oländig miljö. Dessutom uppmärksammas styrkor och svagheter i nuvarande organisationer ur ett nationellt perspektiv.

Sjöfartsverket välkomnar de ändringar som utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap föreslår i förevarande slutbetänkande. Ändringarna motsvarar väl det utrymme för förbättring som projektet SamSAR identifierade.

Grund för god samverkan

Slutbetänkandet lyfter på ett tydligt sätt fram respektive aktörs ansvar där staten, eller kommunen, har ansvar för räddningstjänst och regionerna har ansvar för hälso- och sjukvård inklusive sjuktransporter. Grunden för god samverkan ligger i ett tydligt ansvar.

¹ Sjöfartsverket (2020): *Aktörsgemensamma insatser i oländig miljö med förmodat eller bekräftat sjukvårdsbehov i samband med sjö-, flyg- och fjällräddning*. SamSAR.

[elektronisk] tillgänglig:

<https://www.sjofartsverket.se/contentassets/70cd84c3c45c4093925737a756b77fe5/projektrapport-samsar.pdf>.

Datum
2022-06-03

Vår beteckning
22-01546

Varje aktör ansvarar för sin egen insats och ansvaret är i grunden detsamma oavsett var behovet av insats finns, såväl i icke oländig miljö som i oländig miljö. Olyckor i oländig miljö, då det saknas farbar väg, ställer naturligtvis särskilt höga krav på berörda aktörer. Vid olyckor i oländig miljö behövs nationell aktörsgemensam beredskapsplanering och väl utvecklade förmågor för samverkan, ledning, inriktning och samordning.

När den person som räddas har behov av såväl räddningstjänst som hälso- och sjukvård bedrivs parallella insatser – en räddningstjänstinsats och en sjukvårdsinsats med ansvarsfördelning enligt ovan. Det kan även bedrivas parallella räddningstjänstinsatser, exempelvis en samtidig kommunal respektive statlig insats. En förutsättning för att sådana parallella insatser ska vara så effektiva som möjligt är att både arbetssätt och organisationer anpassats för detta.

Räddningstjänstens behov av stöd från hälso- och sjukvårdsansvarig aktör

Om ett vårdbehov, eller misstänkt vårdbehov, identifierats redan i larmfasen är det viktigt att sjukvårdsinsatsen, inklusive initial bedömning av vårdbehov, alltid påbörjas av regionen och fortsatt leds av regionen genom hela händelseförloppet (adekvat prehospitalt omhändertagande). Regionerna behöver här ha en ledningsförmåga som även omhändertar det nationella perspektivet med mandat att besluta om inriktning och samordning över respektive regions ansvarsförhållanden, när så behövs.

Regionerna behöver som utgångspunkt ha förmåga att utöva hälso- och sjukvård inom sitt ansvarsområde med alla former av transportmedel (fartyg, helikopter eller annat) och på alla plattformar i form av olika systemstöd. En viktig fråga för omhändertagandet av ett medicinskt vårdbehov är om hälso- och sjukvårdspersonal ska följa med räddningsresursen ut till händelseområdet eller om vårdbehovet i viss utsträckning måste utföras av räddningstjänstpersonalen på uppdrag av regionen. Helt klart är i vart fall att räddningstjänstpersonalen behöver ges erforderligt stöd för att kunna hantera den räddades medicinska vårdbehov. Räddningstjänstpersonal har möjlighet att ge första hjälpen, när så behövs, även om regionen alltid är huvudman och ansvarig för den medicinska ambitionsnivån utifrån ett hälso- och sjukvårdsperspektiv.

Slutbetänkandets förslag om att regioner ska få ingå avtal gällande vård som utförs i väntan på ambulans (IVPA) med både kommunal och statlig räddningstjänst ser Sjöfartsverket positivt på, se vidare nedan gällande IVPA-avtal.

Datum
2022-06-03

Vår beteckning
22-01546

Förtydligande punkter

- Möjligheten att teckna IVPA-avtal är till stort stöd för statlig räddningstjänst. Sjöfartsverket efterlyser dock en fortsatt utredning för att klarlägga möjligheterna för räddningstjänstpersonal att få administrera smärtstillande på uppdrag av regionen. Här bör även utredas om smärtstillande kan ordinerars på distans via till exempel videosamtal för att sedan administreras av räddningstjänstpersonal.
- Sjöfartsverket vill framhålla att det inte endast är vid räddningsinsats med räddningshelikopter som hälso- och sjukvårdspersonal bör kunna medfölja vid behov. Samma krav gäller för andra transportmedel såsom fartyg. I grunden gäller också att samtliga regioner bör ha en förmåga att kunna verka prehospitalt inom svenskt territorium.
- Sjöfartsverket bekräftar behovet av avtal som reglerar sjukvårdsinsatser på internationellt vatten, men behovet finns på samtliga helikopterbaser och bör inte heller vara begränsat till visst transportmedel, en insats skulle kunna ske med fartyg.
- Genomförande av utredningens förslag kommer att medföra ett ökat behov av exempelvis övning, samverkan och anskaffning av utrustning.
- Sjöfartsverket bekräftar utredningens bedömning att en övergripande funktion för hälso- och sjukvårdens nationella perspektiv saknas. En sådan övergripande funktion skulle, året runt dygnet runt, kunna göra bedömningar, överväganden och samordna dialogen mellan regioner, grannländer och berörda aktörer.

Ärendet har beslutats av generaldirektören Katarina Norén. I handläggningen har ingått seniora rådgivaren SAR Lars Widell, strategiska utredaren SAR Cecilia Wegnelius, samordnaren inom civilt försvar ESB Christian Jälmestedt, beredskapssamordnaren Affärsavdelningen Tobias Fälth, verksjuristen Ulf Holmgren samt handläggaren, tillika föredragande, Ellen Doll.

Katarina Norén